

INSTITUTET FÖR ASTRAL ETNOLOGI

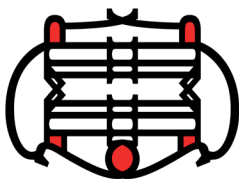
VANFÖRESTÄLLNING

*extasen har alltid varit ett profetiskt kroppsarbete
och en mirakelindustri*

Instruktioner

Vissa scener i Vanföreställningen bygger på publikens deltagande, det går bra att välja vilka moment en vill medverka i, eller rentav avstå helt. Detta signaleras genom att en lägger armarna i kors över bröstet.

- Vänligen sätt på dig masken, den kommer att skydda ditt ansikte mot ektoplasma och astrala utflöden under vanföreställningen.
- På det bifogade bladet kan du skriva namnet på en person som du vill att vi ska kalla på under seansen. Det kan vara en vän eller släkting, en historisk person eller en fiktiv karaktär som du tycker ska medverka. Vänligen undvik personer som är kända för att ha åsamkat lidande eller massmord, deras energier stör kommunikationen med andevärlden. Vik ihop pappret med namnet och ta det med upp till salongen. Vi kommer att samla in seansdeltagarnas lappar i ett senare moment.

FÖRSAMLING

Halling
[hal:ij:]

En västskandinavisk folkdans som oftast dansas i 2/4-takt. Dansen anses härstamma från Hallingdalen i Norge, men källäget är osäkert. Halling har dansats allmänt i Norge och även i svenska gränstrakter som västra Värmland och Dalarna. Den är vanligen en solodans, men den kan också dansas av rivaliserande män i ett slags parningsdans, för att imponera med mannerliga hopp och erotiska krumbukter.

Bakmes *[ba:kne:s]*

Att röra sig motsols, bakvänt, i ringdans. I gammal folktro ihopkopplat med hednisk magi.

Avvikare från den s.k. naturliga ordningen såsom vindögda, rödhåriga och utsocknes m.m. ansågs kunna använda trolldom för att straffa sina fiender eller uppnå makt och rikedom genom att stega i fel riktning och / eller uttala ord baklänges.

ORAKEL

Völván, eller valán, var en ”fornnordisk spåkvinná” som genom klárvoajant extas skådade in i framtiden. Hennes konst bestod av att kunna göra sig tom: ett hålrum för klienten att ropa sina frågor in i. Samtidigt erbjöd hon en munhåla som andarna kunde ta i besittning med sina egna röster. Völvans trans kallades sejd och ritualen gick till så att de församlade kallade på völvans skyddsande – hågen – så att den skulle skydda och vägleda sierskan på hennes väg genom andarnas rike.

Eftersom man har hittat frön från giftig bolmört och hampa från förmodade völvegravar, kan man anta att transen kunde behöva lite draghjälp av narkotiska preparat ifall völván trots allt inte var hågad att utföra sin trollkonst.

Själva ordet völva är en avledning av det fornnordiska ordet volr, som betydde rund stav eller ”trollstav”. Völva kan översättas som ”stavbärrerska”. Staven som åsyftades, och som var völvens ämbetstecken, var ett stiliserat rockhuvud, alltså ett redskap som användes för att spinna tråd till vävning. Sejdens spådomskonst, liksom spånad av ull till garn, ansågs vara *ergi*, alltså omanligt och därmed skamligt, därför var utövarna huvudsakligen manhaftiga kvinnor och sexuellt tvetydiga män. I andevärlden går allt baklänges och uppochner, därför krävs ett mått av tvärtom-lek för att andarna ska komma.

Ett tvetydigt orakel är bättre än ett som är tydligt:

En kvinna med kostym och guldklocka

En man klädd i kjol och brudslöja

En hen draperad i fiskenät och kungakrona

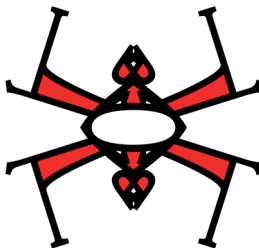

Bjära

[bjä:ra]

Den som vill göra sig en bjära ska ”taga af ett lik några hårtestar, skinn af dess hälar samt naglar. Allt detta, jämte kvicksilfver och lite messing som man skrapat af kyrkklockorne, omlindas med rep och formas till en boll. Nysta repet trenne torsdagskvällar i rad. På den tredje torsdagen droppas tre blodsdroppar från lillfingret över rep-nystanet, samtidigt som man uttalar en mäktig formel”

- Efter Levi Johanssons anteckningar
Jämtland, 1905

C I R K E L

Pors (lat. *Myrica Gale*)

[*po:r_s:*]

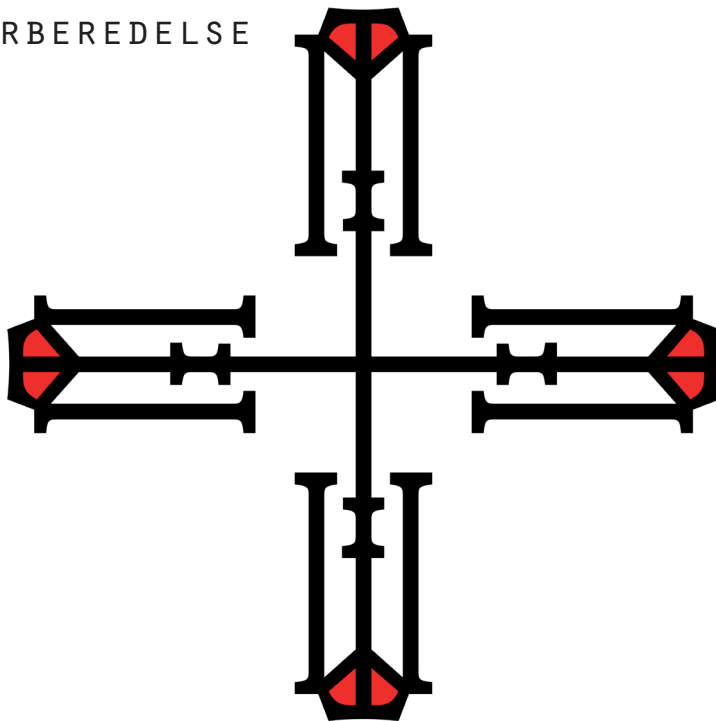
Pors är oftast en tvåbyggare (han- och honax på olika buskar), men ibland påträffas han- och honax på samma buske. Frukten är egentligen en nöt, men den blir en skenfrukt då blomkalken växer tills den omsluter nöten med två hartsfyllda uppsvällda blad.

Till utseendet liknar pors andra arter inom videsläktet, men de grågröna bladen har en starkt aromatisk doft som utsöndras av små gula hartspunkter. Denna doft finns ej hos övriga videarter.

Harry Martinson har beskrivit pors som ”de svenska vildkärrens lavendel”

FÖRBEREDELSE

*När tvenne eller flere på samma gång taga salt utur ett och samma saltkar,
bör man skratta, annars uppstår ovänskap*

Instruktioner

- **Vänligen stå upp på anmodan av de två oraklen.**
Texten nedan läses högt tillsammans när signal ges.

Nu kallar vi er

Ni som driver på vindarna
Ni som kliver på vågorna
Ni som skriver med osedda händer
Kom ja kom

Ni som jagar med vilda hundar
Ni som klagar inför månens anlete
Ni som saknar magar men känner hunger ändå
Kom, ja kom

Ni som gnisslar med beniga käkar
Ni som gisslar varandra med hårpiskor
Ni som visslar genom hålen i maskstugna träd
Kom, ja kom

Å K A L L A N

Ni som saknar gom och mål i egen mun
Ni som vakar med locklösa ögon och ögonlösa skallar
Ni som rakar aska över likbålets sista glöd
Kom, ja kom

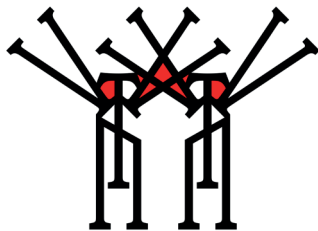
Ni som rasar i ruiner och smäller i radhusens väggar
Ni som trasar sönder oraklets mun med glödande betsel
Ni som hasar förbi på myllrande gator och folktomma torg
Kom, ja kom

Strandvaskare

[stran:dvas:kare]

Strandvaskare kallas de lik av drunknade människor som uppkastats på havsstranden. Deras vålnader anses gå omkring och vaska på kusten tills kroppen blivit begravet i vigd jord.

V Ä N T A N

Vid första vågen spann hon
En tråd kring tvinnat järn
Med båda händer sänkte
Hon sina ögon i en tjärn

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, på böljans stig!
ta kalk i din mun,
hämta blod ur brunn
men guldet rostar aldrig!

Vid andra vågen ristade
han runor i en stav
sedan dränktes han i myren
utan böner eller grav

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, på strömmens lede!
Ge 'en kåda och ris
Det är ett skäligt pris
För att undkomma mosslikets vrede

Den tredje vågen sköljde
fram ur dopfunten
Hon som hörde Herren
Störtades nedför ett stup

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, följ bålets fyr!
Guld... myrra... flärd....
Och ett helgons himlafärd:
För de heliga en martyr!

Den fjärde vågen skänkte
all makt att stämma blod
De tog hans ifrå'n'en
För att hänga'n högt ovan jord

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, på ryggen av en dvärg!
Men han går igen
Det har han lärt av en vän,
från trolldomsskolan i Wittenberg

Vid femte vågen bjöd hon
Eros tjänster mot guld,
Svält och yppig skönhet:
Hennes oförlåtliga skuld

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, med käckt humör!
Raka av hennes hår!
Pinka i alla sår!
Ingen nåd för lustans entreprenör!

Skuggan föll över prästens son
Vid sjätte vågen var han död
Hon blev dränkt för häxeri
När hanen gol vid morgonglöd

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, på skinnet av en säl!
Fyll hennes fickor med sten
Så sjunker hon sen
För minnet vill'na inte väl

Vid sjunde vågens brus
Tog han älskaren i famn
Kalla var hans händer;
tungan brann av vännens namn

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, på en spottloska!
Sån kärlek är en skam
Spika upp dem på en stam
En fullmåneafton när det åskar!

Med åttonde vågen kom de
Från fjärran strand med udda seder
De var täckta av salt och aska
Efter resan längs nyckfulla farleder

Så, lägg dem i vann:
Låt dem flyta om de kan,
Till Blåkulla, den karga ön!
Skinnet var slapt
De levde väl knappt
Vänd bort dom, slå dom med spön!

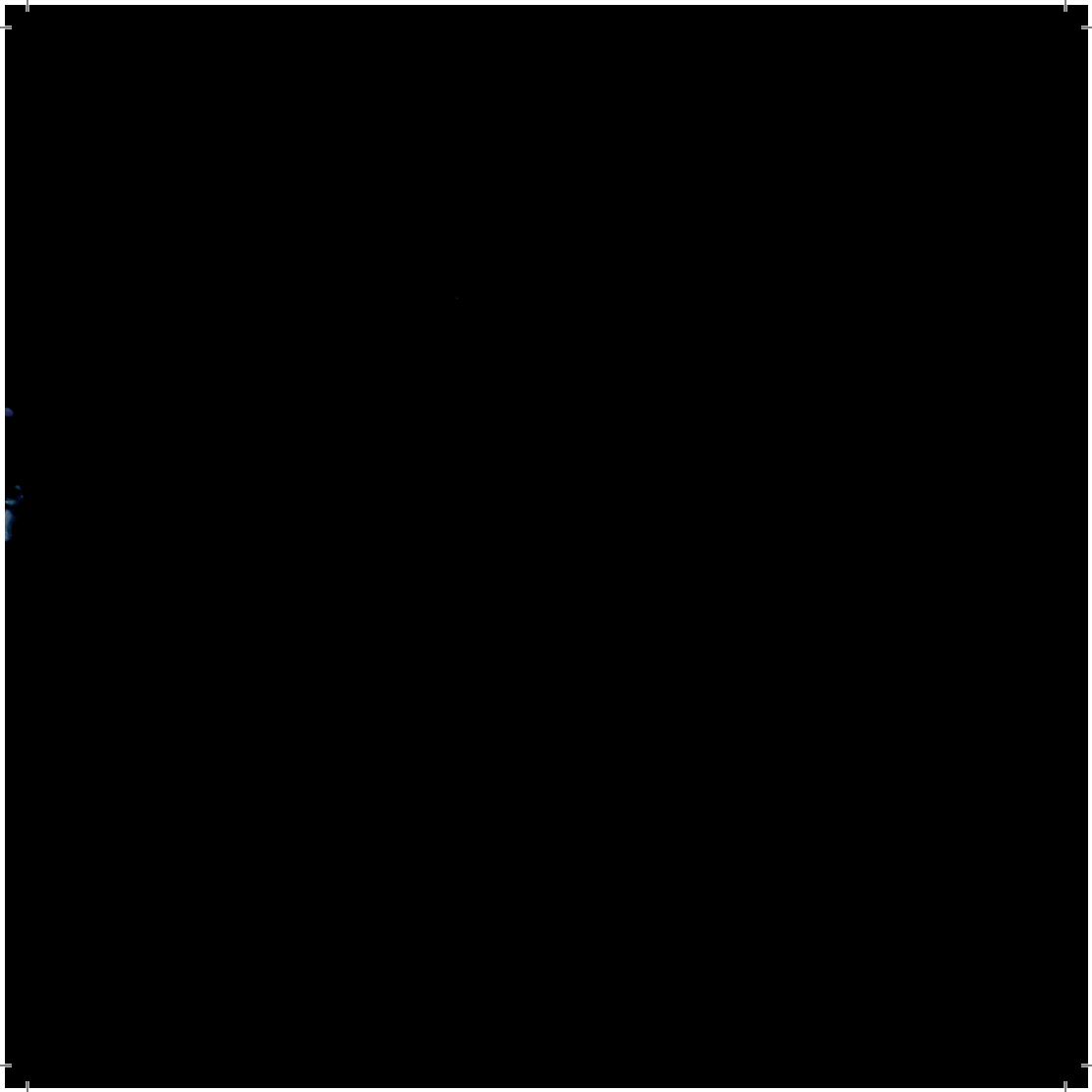
Efter trehundra år kom den nionde...
Vi har ridit på vågryggen ända till nu
Med garn och galdrar och sagor
Lappar vi det som var rivet itu

Så, lägg oss i vann:
Vi kan flyta, ta mig fan!
Till Blåkulla, där dansen går!
Över damm och sten
Under fläderns gren
Följer vi de gamles spår!

BEGÄR

AVSLUT

På Scen: Frei von Fräahsen zu Lorenzburg
Golnosh Hosseini

Musik: Markus Tiljander

Ljusteknik: Anders Hofsten

Tack Till: Gatenhielmska Kulturreseptatet
Teater Sesam
Returkultur
Andreas Löfman
Maja Sikorska
Margareta Hasselrot

*kanske det där med prekognition är något man
kan ägna sig åt när man har en stund över*

